

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1940 kl. 2 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om åtgärder till förbättrande av bostäderna ombord i svenska fartyg.

I en inom riksdagens första kammare väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 10, har herr *Robert Berg* föreslagit, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning rörande bostäderna i svenska fartyg samt att i denna utredning även innefattas frågan om statens ekonomiska medverkan till lösandet av ifrågavarande problem.

Motionen.

Inom andra kammaren har en likalydande motion, nr 31, väckts av herr *Lindberg* i Stockholm.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen I: 10.

Vid 1939 års lagtima riksdag väcktes av herr *Senander* m. fl. i andra kammaren en motion, nr 344, av i stort sett samma innebörd som nu ifrågavarande motion. Den i årets motion framförda tanken på ekonomiskt stöd från statens sida för förverkligande av motionens syfte innebär emellertid en nyhet i förhållande till förra årets motion. Sedan andra kammaren hänvisat motionen II: 344 vid förra årets riksdag till sitt andra tillfälliga utskott och detta utskott införskaffat yttranden över motionen från kommerskollegium, Sveriges redareförening och Svenska sjöfolkförbundet, hemställde utskottet i utlåtande nr 3, att motionen icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda. Andra kammaren biföll vad utskottet sålunda hemställt.

1939 års riksdag.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från statskontoret och kommerskollegium. I anledning av motionen II: 31, som av andra kammaren hänvisats till dess andra tillfälliga utskott, har detta utskott införskaffat yttranden från Sveriges redareförening och Svenska sjöfolkförbundet. Nämda yttranden finnas såsom bilagor (A—D) fogade vid detta utlåtande.

Yttranden med anledning av nu föreliggande motion.

Ur social synpunkt framstår det givetvis såsom ett önskemål att sjöfolket beredes bästa möjliga standard i fråga om bostadsförhållandena ombord i fartygen, och utskottet finner därför syftet med motionen i och för sig erkännansvärt. Av det utav kommerskollegium avgivna yttrandet framgår, att kollegium i egenskap av chefsmyndighet för fartygsinspektionen ständigt har sin uppmärksamhet riktad på frågan och vidtager de åtgärder, som på ämbetsverket ankomma, för att söka bringa bostadsförhållandena i nivå med gällande bostadsförordnings standard. Enligt kollegii uppfattning skulle en

Utskottet.

utvidgning av bostäderna å de fartyg, varå bostadsbestämmelserna äro tilllämpliga, i ett stort antal fall innebära avsevärda tekniska svårigheter. Kollegium har ock i vissa fall måst lämna dispens från bestämmelserna i bostadsförordningen; dispenserna avse emellertid enligt vad kollegium uppger med få undantag allenast rena obetydligheter. Om det sålunda enligt utskottets mening redan under normala förhållanden icke torde förefinnas tillräcklig anledning att påyrka positiva åtgärder av den art motionären ifrågasätter, anser utskottet i likhet med vad som från kommerskollegii sida framhållits, att det i nuvarande läge, då tonnaget måste i största möjliga utsträckning effektivt utnyttjas för handelsändamål, icke kan anses välbetänkt att införa skärpta bestämmelser i fråga om fartygsbostädernas beskaffenhet. Härmed skulle nämligen följa att fartygen skulle undandragas trafiken under tiden för erforderliga ombyggnadsarbeten. Vad beträffar den av motionären framförda tanken på att staten skulle ekonomiskt medverka till i motionen åsyftade åtgärder, anser utskottet att det åtminstone under nuvarande förhållanden måste väcka betänkligheter att anvisa statsmedel för här avsedda ändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 mars 1940.

På utskottets vägnar:

G. Heüman.

Närvarande: Herrar *Heüman, Gottfrid Karlsson, Anders Andersson, Gustaf Björkman, Albert Andersson**), *Franzon, von Horn och Witzell.*

*) Ej närvarande vid justering av utlåtandet.

Bilaga A.

Till riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott.

Genom beslut den 2 februari har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att till Eder avgiva yttrande rörande en inom första kammaren av herr Robert Berg väckt motion (nr 10) om åtgärder till förbättrande av bostäderna ombord å svenska fartyg.

Med anledning härav får statskontoret anföra följande.

Vid 1939 års riksdag väcktes i andra kammaren en motion (nr 344), vari föreslogs, att riksdagen skulle i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig och grundlig utredning av bostadsfrågan beträffande svenska handelsfartyg samt att snarast möjligt förslag måtte framläggas om sådan ändring av Kungl. Maj:ts förordning av den 20 maj 1927 angående bostäder å fartyg, att en mera tidsenlig och hygienisk bostadsstandard uppnåddes.

Sedan motionen hänvisats till andra kammarens andra tillfälliga utskott, fann utskottet i likhet med motionärerna de i motionen framställda önskemålen i och för sig värda beaktande. Under framhållande, att frågan vore föremål för statsmyndigheternas ständiga uppmärksamhet och att åtgärder i motionens syfte vidtoges i den mån skäliga hänsyn till fartygsbeståndets art och omständigheterna i övrigt tilläte, ansåg sig emellertid utskottet sakna tillräcklig anledning att för det dåvarande påyrka positiva åtgärder för realiserandet av motionärernas krav. Utskottet hemställde därför, att motionen icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda. Denna hemställan bifölls av kammaren.

I anslutning till vad sålunda förekommit får statskontoret — som givetvis icke är i tillfälle att närmare bedöma frågan om behovet av de i motionen föreslagna åtgärderna — uttala, att ämbetsverket för sin del icke kan tillstyrka, att staten utsträcker sin subventionerande verksamhet till att avse ekonomisk medverkan till i motionen avsedda åtgärder. I varje fall måste det under nuvarande förhållanden anses vara uteslutet att anvisa statsmedel för här avsedda ändamål.

De nu rådande förhållandena synas ock enligt statskontorets mening utesluta möjligheten av att för närvarande ålägga vederbörande fartygsägare eller rederi ökade förpliktelser i sådant hänseende.

På grund av vad sålunda anförts, anser statskontoret anledning icke nu förefinnas att igångsätta den av motionärerna föreslagna utredningen.

Stockholm den 10 februari 1940.

C. FR. NISSEN.

Gunnar Britth.

| Gunnar Berglöf.

Bilaga B.

Till riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott.

Enligt remiss den 2 februari 1940 har Kungl. Maj:t anbefallt kommerskollegium att till Eder avgiva yttrande i anledning av en i första kammaren av hr Robert Berg väckt motion (nr 10), vari föreslås, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning rörande bostäderna i svenska fartyg samt att i denna utredning även innefattas frågan om statens ekonomiska medverkan till lösandet av ifrågakvarande problem.

Med anledning härav får kollegium anföra följande.

Den 22 februari 1939 avgav kollegium yttrande till andra kammarens andra tillfälliga utskott i anledning av en inom andra kammaren av hr Sennander m. fl. väckt motion av liknande innebörd (nr 344). I detta yttrande, vilket avtryckts såsom bilaga till berörda utskotts utlåtande nr 3, lämnade kollegium en kortfattad redogörelse för tillkomsten av nu gällande författningsbestämmelser på området. För frågans belysning återges denna redogörelse här nedan.

Uti den i samband med fartygsinspektionens inrättande utfärdade förordningen av den 23 december 1915 (nr 514) angående fartygs byggnad och utrustning förefunnos i sjätte kapitlet föreskrifter angående bostäder ombord för fartygs personal m. m. Dessa föreskrifter skulle träda i kraft den 1 april 1916, dock att i fråga om fartyg, som då redan nyttjades till sjöfart eller till vilket kölen då redan blivit sträckt, föreskrifterna skulle lända till efterrättelse först från och med den 1 januari 1920. Med avseende å de den 1 april 1916 sålunda befintliga fartygen uppsköts föreskrifternas ikraftträdande gång på gång för kortare tid, ända tills dess att genom kungörelse den 8 december 1922 (nr 612) bestämdes, att uppskovet skulle gälla tillsvidare. Härigenom kommo föreskrifterna aldrig att träda i kraft för det stora flertalet fartyg.

Under tiden pågick utarbetande av en särskild förordning angående bostäder m. m. å fartyg för ombord anställda. Den 21 maj 1920 avgåvo de s. k. skeppstjänstkommitterade förslag till dylik bostadsförordning. Detta förslag undergick därefter granskning hos ett flertal sammanslutningar på sjöfartens område liksom hos kollegium och socialstyrelsen, vilka myndigheter avgåvo särskilda utlåtanden över förslaget till Kungl. Maj:t. Med ledning av den utredning, som sålunda kommit till stånd, utfärdade Kungl. Maj:t den 20 maj 1927 (nr 185) den ännu gällande bostadsförordningen.

Bostadsförordningen trädde i kraft den 1 augusti 1927. Fartyg, som före den 1 juni samma år redan inrättats i enlighet med bostadsföreskrifterna av år 1915, undantogs dock i allmänhet från flertalet av bostadsförordningens föreskrifter. Därjämte bestämdes i bostadsförordningen vissa kortare uppskov med ikraftträdandet för fartyg, vilkas köl sträckts före den 1 april 1916.

Den nu remitterade motionen synes liksom förra årets motion närmast avse bostadsföreskrifterna för manskap å handelsfartyg. De detaljspörsmål, som särskilt uppmärksammats, äro emellertid av något olika beskaffenhet i de båda motionerna. I förra årets motion anmärktes på vissa i 6 § 3 mom. första stycket bostadsförordningen stadgade minimimått för sovrumms rymd och durkyta samt på dispenserandet från förordningens fordran på hytter,

där högst två personer må inhysas, s. k. tvåmanshytter, ävensom på de särskilda bestämmelser om bostäder för kvinnlig personal, som förordningen innehåller. För den händelse utskottet önskar taga del av kollegii inställning till dessa spörsmål hänvisas till yttrandet av den 22 februari 1939.

Hr Berg uppehåller sig i sin motion särskilt vid det enligt hans förmenande otillräckliga utrymme i manskapets tvåmanshytter, som erhålles därest den fria durkytan begränsas enligt bostadsförordningens i 6 § 1 mom. för fartyg i allmänhet angivna minimifordran av en kvadratmeter per person. I detta sammanhang uppger motionären att i den fria durkytan må inräknas bl. a. utrymme, som upptages av koj eller soffa, som ej når helt ned till durken.

Kollegium får framhålla, att kollegium vid förordningens tillämpning icke medger, att durkytan i eventuellt förekommande delar av manskapshytt, vilka äro så smala eller låga att en person ej kan stå där, inräknas i den fria durkytan. Dessutom bör uppmärksammas, att bostadsförordningen förbjuder, att durkyta, som upptages av koj eller soffa, den må nå helt ned till durken eller ej, eller av vissa andra i ovan nämnda 6 § 1 mom. angivna föremål, inräknas i den fria durkytan. Utrymmet torde alltså i själva verket ej vara så begränsat som motionen giver anledning förmoda. Det synes även ungefär överensstämma med det, som brukar förekomma å utländska fartyg. I detta sammanhang torde vara att bemärka, att medan bostadsförordningen föreskriver tvåmanshytter för manskapet å maskindrivna fartyg med en minsta bruttodräktighet av 1.200 ton, fordra exempelvis de senaste norska föreskrifterna ej dylika tvåmanshytter annat än å maskindrivna fartyg om minst 1.500 bruttoton, och beträffande danska fartyg föreligger ingen skyldighet att förse manskapet med tvåmanshytter.

Frågorna om särskilt bad-, dusch- eller tvättrum samt om manskapsmässar äro även föremål för särskild uppmärksamhet i den nu remitterade motionen.

Vad bad-, dusch- eller tvättrum angår skall enligt 18 § bostadsförordningen sådant rum finnas för manskapet å maskindrivna fartyg i Nordsjö- eller vidsträcktare fart med en bruttodräktighet av minst 300 ton. Samma paragraf innehåller jämväl vissa detaljföreskrifter rörande bad-, dusch- eller tvättrum. Sålunda stadgas, att särskilt dylikt rum skall finnas för maskinmanskapet, därest fartygets bruttodräktighet uppgår till 1.000 ton eller mera, att i tvättrum skola finnas tvättställ till antal, minst motsvarande halva antalet man å varje vakt, att för tvättrum skall tillgång till färskt vatten vara beredd från förråd, som icke må inräknas i det vattenförråd, som erfordras enligt gällande spisordning, samt att tillfälle skall beredas att erhålla varmt vatten för bad- eller duschrum, då ångpanna å fartyget är uppeldad. 1915 års beslämmelser i ämnet stadga endast, att å maskindrivet fartyg i Nordsjö- eller vidsträcktare fart skall för besättningen finnas bad- eller tvättrum med tillgång till färskt vatten.

Att anordna bad-, dusch- eller tvättrum å de enligt bostadsförordningen härvidlag undantagna fartygen under 300 tons bruttodräktighet torde av utrymmesskäl knappast kunna begäras. För övrigt torde sådana fartyg högst sällan gå i Nordsjö- eller vidsträcktare fart. Icke maskindrivna fartyg, vilka ju oberoende av tonalet äro undantagna, finnas endast helt undantagsvis av den storlek att deras bruttodräktighet uppgår till eller överstiger 300 ton. Det må nämnas, att å norska fartyg är särskilt tvättrum för manskapet icke obligatoriskt i annan mån än att dylikt tvättrum skall å maskin-

drivet fartyg med en bruttodräktighet av minst 1.000 ton finnas för maskinmanskabet. Fordran å bad- eller duschanordning för manskapet är i Norge begränsad till maskindrivna fartyg i allmänhet, vilkas bruttodräktighet uppgår till minst 1.500 ton. Med avseende å danska fartyg förefinnes endast den fordran i ämnet, att särskilt badrum för manskapet skall finnas inrättat å maskindrivna fartyg i allmänhet, som gå i fart på främmande världsdelar.

Beträffande manskapsmäss fordrar bostadsförordningen, att sådan skall finnas å fartyg, vars bruttodräktighet uppgår till minst 1.000 ton, och finnas i förordningens 16 § detaljerade bestämmelser angående mäsrumms storlek och inredning m. m. Enligt 1915 års bostadsföreskrifter äro manskapsmässor icke obligatoriska. I Norge fordras manskapsmässor å fartyg om minst 1.000 bruttotons dräktighet, medan Danmark icke uppställer fordran å förefintligheten av dylika mässor.

Bostadsförordningen gäller för det stora flertalet svenska handelsfartyg. Endast ett jämförelsevis obetydligt antal blev nämligen före den 1 juni 1927 inrättat enligt 1915 års bostadsföreskrifter och kom därigenom i åtnjutande av det för sådant fall stadgade, ovan i detta yttrande berörda undantaget. De likaledes berörda kortare uppskoven med förordningens ikraftträdande för fartyg, vilkas köl sträckts före den 1 april 1916, äro för länge sedan utlöpnä. Genom att bostadsförordningens stadganden sålunda kommit att omfatta jämväl flertalet av de vid förordningens tillkomst förefintliga fartygen har det givetvis uppstått fall, då det varit praktiskt taget omöjligt att strikt uppfylla förordningens bestämmelser. I dylika fall har kollegium, med användande av sin dispensrätt, meddelat eftergifter från förordningens stadganden. Detta system med att eftergift i regel meddelas allenast i de särskilda fallen har den fördelen framför ett generellt undantag för gamla fartyg, att eftergiftens förekomst och dess omfattning ej behöva göras större än vad det vid individuell prövning i fråga om det särskilda fartyget befunnits behövt. Även om ett stort antal dispenser förekomma, så avse dessa med få undantag allenast rena obetydligheter. För prövningarna vid dispensförfarandet har kollegium brukat taga såsom norm att söka bringa bostadsförhållandena ombord såvitt möjligt i nivå med bostadsförordningens standard.

Denna standard har, såsom i redogörelsen för de gällande författningsbestämmelsernas tillkomst berörts, fastställts efter ingående och grundlig utredning. Standarden torde, vad redan de ovan gjorda jämförelserna med utländska förhållanden ge en antydning om, ungefärligen motsvara de högsta i utlandet tillämpade. Kollegium, som under årens lopp låtit fartygsinspektionen verkställa noggranna undersökningar av besättningens bostäder på praktiskt taget hela den svenska handelsflottans fartyg av den storlek att bostadsföreskrifterna äro tillämpliga, har kommit till den uppfattningen, att avsevärda tekniska svårigheter i stort antal fall skulle föreligga att utvidga bostäderna. I yttrandet den 22 februari 1939 har kollegium, i betraktande av sjöfartens internationella karaktär och förhållandena ombord, uttalat sig mot att någon högre standard än den, som bostadsförordningen uppställer, föreskrives. Härvid har kollegium givetvis närmast haft normala fredliga förhållanden i åtanke.

Under nuvarande krigsförhållanden föreligga de tekniska svårigheterna i samma omfattning som förut, men den internationella konkurrensens betydelse i förevarande avseende har i viss mån ändrats. Med den knapp-

het på tonnage och de stegrade fraktsatser, som inträtt, torde rederiernas vinstmarginaler för tillfället ej sällan vara sådana, att större möjligheter föreligga för rederierna att bekosta de ombyggnader för bostadsförbättringar ombord, som med hänsyn till fartygens konstruktion kunna anses genomförbara. Därest staten, såsom motionären ifrågasatt, lämnar ekonomisk medverkan till ombyggnaderna, skulle de givetvis underlättas.

När det gäller igångsättande av arbete av den avsevärda omfattning, som dessa bostadsförbättringar sammanlagt skulle innebära, torde det emellertid för närvarande, då det mer än eljest är angeläget att landets tillgångar på material och arbetskrafter utnyttjas på ändamålsenligt sätt, ej få vara ensamt avgörande, huruvida vederbörande företag, eventuellt med ekonomiskt understöd av staten, kan bära på företaget ankommande andel av kostnaderna för arbetet. Av särskild vikt torde vara, huruvida det för landet som helhet betraktat är lämpligt, att företagets och statens medel i den omfattning, som här skulle bli fallet, användas för ifrågavarande ändamål. Då detta ändamål icke kan anses beröra sjöfartssäkerheten, synes dylik användning i varje fall nu icke vara att förorda. Härtill kommer, vilket i nuvarande läge måste starkt understrykas, att det, vid den tonnageknapphet som ovan berörts, med hänsyn till landets försörjningsmöjligheter, ej är tillrådligt, att fartyg undandragas trafiken under den tid, som de skulle tvingas att ligga stilla för undergående av ombyggnad i fråga om bostäderna.

Skulle det likväl, trots vad ovan anförts, ifrågasättas att ålägga rederierna att, eventuellt med bidrag av staten, vidtaga en förbättring av bostäderna ombord, vilken väl särskilt skulle avse ökat bostadsutrymme, är att bemärka, att de ekonomiska verkningarna härav i regel ej skulle begränsas till själva byggnadskostnaderna. Det ökade utrymmet för bostäderna torde nämligen, särskilt å existerande fartyg, i allmänhet behöva tagas från lastutrymmena över eller under däck. I många fall torde utrymmesökningen medföra, att vissa lastrumsluckor måste minskas så att lastningen och lossningen försvåras och göras mera tidsödande. Dessa omständigheter medföra en försämring i fartygens räntabilitet och därmed en minskning av deras värde. Räntabilitetsförsämringen och värdeminskningen torde bli av betydelse särskilt under mera normala förhållanden. Skola statsbidragen verkligen lätta rederiernas bördor, icke blott för närvarande utan även för framtiden, då fartygen på grund av de utrymmen, som skulle tagas i anspråk för bostadsändamål, måhända ej längre kunna utan understöd hävda sig i konkurrensen, lär det, på grund av vad nu anförts, i många fall bli nödvändigt, att statsbidragen hänföra sig såväl till byggnadskostnaderna som ock till den framtida räntabilitetsförsämringen och värdeminskningen. Statsbidrag av dylikt slag torde, om de verkligen skola bli effektiva, komma att röra sig om avsevärda belopp.

På grund av det ovan anförda får kollegium, som i yttrandet den 22 februari 1939 avstyrkt motionen av hr Senander m. fl., meddela, att kollegium ej heller anser sig kunna förorda vidtagande av åtgärd i enlighet med vad i den nu remitterade motionen föreslagits.

I avgörandet av detta ärende hava — jämte undertecknade — deltagit kommerserådet Landberg och byrådirektören Eggert.

AXEL GJÖRES.

Hjalmar Sjöholm.

/ O. Koch.

Bilaga C.

Till riksdagens andra kammarens andra tillfälliga utskott, Stockholm.

Sedan riksdagens andra kammarens andra tillfälliga utskott berett Sveriges Redareförening tillfälle avgiva yttrande över tvenne likalydande motioner om åtgärder till förbättrande av bostäderna ombord å svenska fartyg, nämligen av herr Robert Berg i första kammaren (nr 10) och av herr Carl Lindberg i andra kammaren (nr 31), får föreningen härmed anföra följande.

Vid 1939 års lagtima riksdag väcktes av herr Senander med flera i andra kammaren motion angående bostadsförhållandena å den svenska handelsflottans fartyg (nr 344). Andra kammarens andra tillfälliga utskott beredde Redareföreningen tillfälle att yttra sig över motionen. Detta föreningens yttrande, vilket gick i avstyrkande riktning, bilades utskottets utlåtande nr 3 av den 24 februari 1939. Utskottet hemställde, att motionen i fråga icke måtte föranleda till någon andra kammarens åtgärd, därvid bland annat hänvisades till det av kommerskollegium i ärendet avgivna utlåtandet, varav framginge, att frågan vore föremål för myndigheternas ständiga uppmärksamhet, och att åtgärder i motionens syfte vidtoges, i den mån skäligen hänsyn till fartygsbeståndets art och omständigheterna i övrigt tilläto. Utskottet anförde, att »vid dylikt förhållande och då statsmakterna helt nyligen i samband med införande av sjöarbetstidslagen pålagt rederierna vissa förpliktelser, vilka i många fall kunna medföra avsevärda utgifter och praktiska svårigheter att anpassa fartygsbeståndet efter de nya kraven, anser sig utskottet sakna tillräcklig anledning att nu påyrka positiva åtgärder för realiserande av motionärernas krav». — Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Föreningen anser, att sedan behandlingen av motion nr 344 i andra kammaren vid 1939 års lagtima riksdag sådana förhållanden icke inträffat, som kunna motivera en ändrad inställning till förhållandena ombord å svenska handelsflottans fartyg, varför vad utskottet anfört i sitt ovannämnda utlåtande alltjämt måste äga aktualitet.

Vad härefter angår de vid årets lagtima riksdag väckta motionerna vill föreningen icke underlåta att göra några detaljmärkningar. Sålunda anföres i sista meningen av tredje stycket, att möjligheterna till trevnad i hytterna ombord bliva ännu mindre, enär måltiderna skola intagas i desamma. Föreningen vill i anledning härav framhålla, att på nästan samtliga fartyg av någorlunda storlek särskilda mässrum finnas inrättade för såväl befäl som manskap. I § 16 i gällande bostadsförordning av år 1927 föreskrives också, att på fartyg om 200 brutto registerton eller däröver särskilt mässrum skall finnas för befälet. Å fartyg om 1.000 brutto registerton och däröver skall jämväl särskilt mässrum finnas för manskapet. I fjärde stycket av motionerna framhålles, att det i manskapshytt för 2 personer skall finnas en durkyta av 2 kvm. Motionärerna anföra, att »då i den fria durkytan kan inräknas utrymme, som upptages av koj, bord, bänk eller soffa, som ej når helt ner till durken, blir det ej svårt att räkna ut, vilken kvadratmeteryta den fria durken representerar». Detta uttalande är felaktigt. I § 6, mom. 1, tredje stycket, av gällande bostadsförordning föreskrives nämligen, att i durkyta må inräknas yta, som upptages av bord eller bänk, men icke

durkyta, som upptages av koj, soffa, skåp eller eldstad, även om dessa ej nå helt ner till durken.

Under åberopande av vad ovan ävensom vad av föreningen i dess skrivelse till utskottet av den 20 februari 1939 anförts, får föreningen hemställa, att utskottet ville för riksdagen föreslå, att de nu ifrågavarande motionerna icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Göteborg den 27 februari 1940.

SVERIGES REDAREFÖRENING.

O. A. Nordborg.

/ H. F. Reuterskiöld.

Bilaga D.

Till andra kammarens 2:ra tillfälliga utskott.

Genom skrivelse den 5 dennes har Svenska Sjöfolksförbundet beretts tillfälle att avgiva yttrande i anledning av motion nr 31 av herr Lindberg i Stockholm angående bostadsförhållandena å svenska fartyg. Sjöfolksförbundets styrelse får med anledning därav anföra följande.

Ur vanliga förnuftsmässiga synpunkter torde fullgoda skäl föreligga för att anse, att sjömannen, som har att trotsa alla slags väder under allehanda vidriga förhållanden, borde i väl så hög grad som flertalet andra vara berättigad till en torr, varm och ombonad bostad, där han i mån av de möjligheter som det inskränkta utrymmet och vistelsen på havet medgiver kunde få erforderlig vila och vederkvickelse efter den jämförelsevis långa och ofta påfrestande tjänstgöringen. I detta avseende lämnar den svenska handelsflottan, med undantag för några få större nybyggda fartyg, mycket övrigt att önska.

Den under de senaste åren alltmera förbättrade bostadsstandarden på landbacken, vilken blivit ett faktum, till stor del tack vare ekonomisk medverkan från det allmännas sida, medför självfallet uppdragandet av jämförelser med vad som i bostadsväg bjudes sjöfolket under dess arbetsutövning. För den stora massan av sjömän blir bostaden ombord å fartyget ingalunda någon tillfällig uppehållsort på arbetsplatsen i likhet med de bodar och skjul som arbetarna inom byggnadsfacket m. fl. verksamhetsgrenar ha att vistas i under måltidsrasterna; fast å många fartyg manskapets bostäder icke äro av nämnvärt högre standard. Nej, under många månader i följd, ja år, är bostaden ombord sjömannens hem. Att så mindervärdiga bostadsförhållanden som de å flertalet fartyg skapa olust och vantrevnad och medföra olika sociala vådor torde vara allmänt känt.

I samband med själva bostaden spelar givetvis sådana utrymmen som mässar och tvättrum en stor roll. Den nuvarande förordningens detaljbestämmelser möjliggör, t. o. m. å stora, nybyggda och i alla andra avseenden förstklassiga och eleganta fartyg, tvättrum som utgöra rena parodin på ett sådant och fullkomligt oanvändbart för sitt ändamål.

Med hänsyn till dessa omständigheter synes oss motionärens förslag om en utredning i syfte att åstadkomma förbättring av nu ifrågakommande förhållanden vara välmotiverad. Det är också vår uppfattning att väsentliga förbättringar kunna åvägabringas å flertalet fartyg utan att dessa skall hehöva medföra större ekonomiska pålagor på sjöfartsnäringen.

Göteborg den 15 februari 1940.

SVENSKA SJÖFOLKSFÖRBUNDET

Nicklas Olsson.